

بسم الله الرحمن الرحيم

*****

پروژه درس برنامه نویسی سیستمی

استاد مربوطه : استاد احمد زاده

*****

دانشجو زهرا کریمی اصل

1) کتابخانه های Machine Learning در زبان Rust را نام ببرید؟ یک مثال ساده بنویسید؟

ndarray: این کتابخانه برای محاسبات عددی و کار با آرایه‌های چندبعدی استفاده می‌شود و پایه‌ای برای بسیاری از الگوریتم‌های یادگیری ماشین است.

linfa: این کتابخانه یک چارچوب یادگیری ماشین برای Rust است که شامل الگوریتم‌های مختلف یادگیری نظارت شده و غیرنظارت شده می‌باشد.

tch-rs: این کتابخانه یک رابط برای کتابخانه PyTorch است و به شما امکان می‌دهد از قابلیت‌های PyTorch در Rust استفاده کنید.

rustlearn: این کتابخانه یک کتابخانه یادگیری ماشین ساده و کاربرپسند است که شامل الگوریتم‌های مختلف یادگیری ماشین می‌باشد.

smartcore: این کتابخانه شامل الگوریتم‌های مختلف یادگیری ماشین و ابزارهای تحلیلی است.

مثال ساده با استفاده از کتابخانه ndarray

```
rust
;use ndarray::{Array, Array2, Array1}
;use ndarray_stats::correlation::Pearson
} ()fn main
// داده‌های ورودی (X) و خروجی (y)
;()let x = Array2::from_shape_vec((5, 1), vec![1.0, 2.0, 3.0, 4.0, 5.0]).unwrap
;let y = Array1::from_vec(vec![2.0, 3.0, 5.0, 7.0, 11.0])
// محاسبه میانگین
;()let x_mean = x.mean().unwrap
;()let y_mean = y.mean().unwrap
// محاسبه ضریب همبستگی
;()let covariance = ((&x - x_mean) * (&y - y_mean)).mean().unwrap
;()let x_variance = (&x - x_mean).mapv(|v| v * v).mean().unwrap

// محاسبه شیب (slope) و عرض از مبدأ (intercept)
;let slope = covariance / x_variance
;let intercept = y_mean - slope * x_mean
```

```
println!("{}", slope, intercept, "مدل رگرسیون خطی: (y = {} * x + {}");
```

```
{
```

(2) برنامه نویسی Parallel Programming در زبان Rust را با ذکر یک مثال ساده توضیح دهید؟ برنامه نویسی موازی (Parallel Programming) به معنای اجرای همزمان چندین بخش از یک برنامه است تا کارایی و سرعت اجرای آن افزایش یابد. زبان Rust به دلیل ویژگی های خاص خود مانند ایمنی حافظه و مدیریت همزمانی (Concurrency) به یکی از گزینه های محبوب برای برنامه نویسی موازی تبدیل شده است.

مفهوم برنامه نویسی موازی در Rust

Rust از مفهوم "رشته ها" (Threads) برای پیاده سازی برنامه نویسی موازی استفاده می کند. هر رشته می تواند به طور مستقل از سایر رشته ها اجرا شود و می تواند داده ها را به اشتراک بگذارد. Rust با استفاده از سیستم مالکیت (Ownership) و وام دهی (Borrowing) خود، از بروز مشکلاتی مانند شرایط رقابتی (Race Conditions) جلوگیری می کند.

مثال ساده

در این مثال، ما یک برنامه ساده می نویسیم که از چندین رشته برای محاسبه مجموع اعداد از ۱ تا ۱۰۰۰ استفاده می کند. ما این کار را با تقسیم کار بین چندین رشته انجام می دهیم.

```
rust
```

```
;use std::thread
```

```
} (fn main
```

```
;[!let mut handles = vec
```

```
// تقسیم کار به ۴ رشته
```

```
} for i in 0..4
```

```
} || let handle = thread::spawn(move
```

```
// شروع هر رشته ;let start = i * 250 + 1
```

```
// پایان هر رشته ;let end = (i + 1) * 250
```

```
// محاسبه مجموع ;let sum: u32 = (start..=end).sum
```

```
sum
```

```
;{{
```

```
;handles.push(handle)
```

```
{
```

```
;let mut total_sum = 0
```

```
// جمع آوری نتایج از رشته ها
```

```

} for handle in handles
total_sum += handle.join().unwrap
// انتظار برای اتمام رشته و جمع کردن نتایج
{
;println!("Total sum is: {}", total_sum)
{

```

(3 Lazy Loading چیست؟ با ذکر مثال در زبان Rust توضیح دهید؟ یک الگوی طراحی است که در آن یک شیء یا منبع تنها زمانی بارگذاری می‌شود که به آن نیاز است، به جای بارگذاری آن در زمان آغاز برنامه یا در زمان شروع یک فرایند. این الگو می‌تواند به بهینه‌سازی مصرف حافظه و زمان بارگذاری کمک کند و در مواردی که بارگذاری اولیه منابع زمان‌بر است، مفید باشد.

مثال در زبان Rust

در زبان Rust، می‌توانیم از ویژگی‌های مالکیت و مدیریت حافظه استفاده کنیم تا یک پیاده‌سازی ساده از Lazy Loading را ایجاد کنیم. در این مثال، ما یک ساختار ساده برای بارگذاری یک داده سنگین (مانند یک تصویر یا یک فایل) را پیاده‌سازی می‌کنیم. ما از Option برای نگهداری داده‌ها استفاده می‌کنیم تا بتوانیم مشخص کنیم که آیا داده بارگذاری شده است یا خیر.

```

rust
;use std::sync::{Arc, Mutex}
} struct LazyLoader
, <<<data: Arc<Mutex<Option<String
{
} impl LazyLoader
} fn new() -> Self
} LazyLoader
, data: Arc::new(Mutex::new(None))
{
{
} fn load(&self)
;()let mut data_lock = self.data.lock().unwrap
} ()if data_lock.is_none
// بارگذاری داده (شبیه‌سازی با یک رشته)
;println!("Loading data...")
;data_lock = Some("Heavy Data Loaded".to_string())*
{

```

```

{
} <fn get_data(&self) -> Option<String>

;()let data_lock = self.data.lock().unwrap

(data_lock.clone

{
{
} ()fn main

;()let lazy_loader = LazyLoader::new

// در اینجا داده بارگذاری نمی‌شود

;println!("Data not loaded yet.")

// بارگذاری داده

;()lazy_loader.load

// دریافت داده

} ()if let Some(data) = lazy_loader.get_data

;println!("Data: {}", data)

{
{

```

توضیحات کد

ساختار LazyLoader: این ساختار شامل یک فیلد data است که به صورت <<<Arc<Mutex<Option<String تعریف شده است. Arc برای به اشتراک‌گذاری ایمن داده‌ها بین چندین ترد و Mutex برای قفل کردن داده‌ها در هنگام دسترسی استفاده می‌شود.

متد load: این متد چک می‌کند که آیا داده‌ها قبلاً بارگذاری شده‌اند یا خیر. اگر نه، داده‌ها بارگذاری می‌شوند (در اینجا به صورت شبیه‌سازی با یک رشته).

متد get_data: این متد داده‌ها را برمی‌گرداند. اگر داده‌ها بارگذاری نشده باشند، None برمی‌گرداند.

تابع main: در اینجا، ما یک نمونه از LazyLoader ایجاد می‌کنیم، داده‌ها را بارگذاری نمی‌کنیم و سپس بارگذاری داده‌ها و دریافت آن‌ها را انجام می‌دهیم.

(4) ساختمان داده Binary Search Tree در زبان Rust پیاده‌سازی نمایید ؟ پیاده‌سازی یک درخت جستجوی دودویی (Binary Search Tree یا BST) در زبان Rust می‌تواند شامل مراحل زیر باشد:

تعریف ساختار داده: ابتدا باید یک ساختار برای نودهای درخت تعریف کنیم.

پیاده‌سازی توابع اصلی: توابعی برای افزودن، جستجو و حذف نودها در درخت.

توابع کمکی: توابعی برای پیمایش درخت و نمایش آن.

در زیر یک پیاده‌سازی ساده از BST در Rust آورده شده است:

```
rust

;use std::cmp::Ord
;use std::boxed::Box
;use std::option::Option

[derive(Debug)]#
} <pub struct Node<T
,value: T
,<<<left: Option<Box<Node<T
,<<<right: Option<Box<Node<T
{

} <impl<T: Ord> Node<T
} pub fn new(value: T) -> Self
} Node
,value
,left: None
,right: None
{
{

} pub fn insert(&mut self, value: T)
} if value < self.value
} if let Some(ref mut left) = self.left
;left.insert(value)
} else {
;self.left = Some(Box::new(Node::new(value)))
```

```

{
} else if value > self.value {
} if let Some(ref mut right) = self.right
;right.insert(value)
} else {
;self.right = Some(Box::new(Node::new(value)))
{
{
{

} pub fn contains(&self, value: T) -> bool
} if value < self.value
self.left.as_ref().map_or(false, |left| left.contains(value))
} else if value > self.value {
self.right.as_ref().map_or(false, |right| right.contains(value))
} else {
true
{
{

} pub fn in_order(&self)
} if let Some(ref left) = self.left
;()left.in_order
{
;println!("{}", self.value)
} if let Some(ref right) = self.right
;()right.in_order
{
{

```

```

{

} <pub struct BinarySearchTree<T
,<<root: Option<Node<T
{

} <impl<T: Ord> BinarySearchTree<T
} pub fn new() -> Self
BinarySearchTree { root: None }
{

} pub fn insert(&mut self, value: T)
} match self.root
,Some(ref mut node) => node.insert(value)
,None => self.root = Some(Node::new(value))
{
{

} pub fn contains(&self, value: T) -> bool
} match &self.root
,Some(node) => node.contains(value)
,None => false
{
{

} pub fn in_order(&self)
} if let Some(ref node) = self.root
;()node.in_order
{

```



```

{
{

} ()fn main
;()let mut bst = BinarySearchTree::new
;(5)bst.insert
;(3)bst.insert
;(7)bst.insert
;(2)bst.insert
;(4)bst.insert
;(6)bst.insert
;(8)bst.insert

;println!("In-order traversal of the BST:")
;()bst.in_order

;let search_value = 4
;search_value, bst.contains(search_value)) , "{} ?{} println!("Does the BST contain
{

```

(5) ساختمان داده AVL Tree را در زبان Rust پیاده سازی نمایید؟ در اینجا یک پیاده سازی ساده از درخت AVL (درخت جستجوی متعادل) در زبان Rust ارائه می شود. درخت AVL نوعی درخت جستجوی دودویی است که در آن ارتفاع دو زیر درخت هر گره می تواند حداکثر یک واحد تفاوت داشته باشد. این ویژگی باعث می شود که درخت همیشه متعادل باقی بماند و عملیات جستجو، درج و حذف با زمان اجرای $O(\log n)$ انجام شود.

```

Rust در AVL درخت پیاده سازی
rust
[derive(Debug)]#
} <pub struct AVLNode<T

```

```

, pub value: T
, pub height: isize
, <<< pub left: Option<Box<AVLNode<T
, <<< pub right: Option<Box<AVLNode<T
{

} <impl<T: Ord> AVLNode<T
} pub fn new(value: T) -> Self
} AVLNode
, value
, height: 1
, left: None
, right: None
{
{

} pub fn height(node: &Option<Box<AVLNode<T>>>) -> isize
} match node
, Some(n) => n.height
, None => 0
{
{

} pub fn balance_factor(node: &Option<Box<AVLNode<T>>>) -> isize
} match node
, Some(n) => Self::height(&n.left) - Self::height(&n.right)
, None => 0
{
{

```

```

} <<pub fn rotate_right(y: Box<AVLNode<T>>) -> Box<AVLNode<T>

;()let x = y.left.unwrap
;let t2 = x.right

} let mut new_root = AVLNode
,value: x.value
,height: 0
,left: Some(x.left)
,right: Some(Box::new(y))
;{

;new_root.right.as_mut().unwrap().left = t2

new_root.right.as_mut().unwrap().height = 1 +
std::cmp::max(Self::height(&new_root.right.as_ref().unwrap().left),
;Self::height(&new_root.right.as_ref().unwrap().right))

;new_root.height = 1 + std::cmp::max(Self::height(&new_root.left), Self::height(&new_root.right))

Box::new(new_root)

{

} <<pub fn rotate_left(x: Box<AVLNode<T>>) -> Box<AVLNode<T>

;()let y = x.right.unwrap
;let t2 = y.left

} let mut new_root = AVLNode
,value: y.value
,height: 0
,left: Some(Box::new(x))
,right: t2

```

```

;{

;new_root.left.as_mut().unwrap().right = t2

new_root.left.as_mut().unwrap().height = 1 +
std::cmp::max(Self::height(&new_root.left.as_ref().unwrap().left),
;Self::height(&new_root.left.as_ref().unwrap().right))

;new_root.height = 1 + std::cmp::max(Self::height(&new_root.left), Self::height(&new_root.right))

Box::new(new_root)
{

} <<pub fn insert(node: Option<Box<AVLNode<T>>>, value: T) -> Box<AVLNode<T
} let mut node = match node
} <= Some(n)
} if value < n.value
;let left_child = Self::insert(n.left, value)
;let mut n = *n
;n.left = Some(left_child)
;n.height = 1 + std::cmp::max(Self::height(&n.left), Self::height(&n.right))
Self::balance(n)
} else if value > n.value {
;let right_child = Self::insert(n.right, value)
;let mut n = *n
;n.right = Some(right_child)
;n.height = 1 + std::cmp::max(Self::height(&n.left), Self::height(&n.right))
Self::balance(n)
} else {
Duplicate values are not allowed in AVL Tree //
n
{

```

```

{
, None => Box::new(AVLNode::new(value))
; {

node

{

} << pub fn balance(mut node: AVLNode<T>) -> Box<AVLNode<T>
; let balance = Self::balance_factor(&Some(Box::new(node)))

Left Left Case //
} if balance > 1 && Self::balance_factor(&node.left) >= 0
; return Self::rotate_right(Box::new(node))
{

Right Right Case //
} if balance < -1 && Self::balance_factor(&node.right) <= 0
; return Self::rotate_left(Box::new(node))

Left Right Case //
} if balance > 1 && Self::balance_factor(&node.left) < 0
; node.left = Some(Self::rotate_left(node.left.unwrap()))
; return Self::rotate_right(Box::new(node))
{

Right Left Case //
} if balance < -1 && Self::balance_factor(&node.right) > 0
; node.right = Some(Self::rotate_right(node.right.unwrap()))
; return Self::rotate_left(Box::new(node))

```

```

{

Box::new(node)

{
{

} <pub struct AVLTree<T
,<<<root: Option<Box<AVLNode<T
{

} <impl<T: Ord> AVLTree<T
} pub fn new() -> Self
AVLTree { root: None }
{

} pub fn insert(&mut self, value: T)
;self.root = Some(AVLNode::insert(self.root.take(), value))
{

} pub fn in_order_traversal(&self)
;self.in_order_helper(&self.root)
{

} fn in_order_helper(&self, node: &Option<Box<AVLNode<T>>>)
} if let Some(n) = node
;self.in_order_helper(&n.left)
;println!("{}", n.value)
;self.in_order_helper(&n.right)
{

```

```

{
{

} fn main
;()let mut tree = AVLTree::new
;(10)tree.insert
;(20)tree.insert
;(30)tree.insert
;(40)tree.insert
;(50)tree.insert
;(25)tree.insert

;println!("In-order traversal of the AVL tree:")
;()tree.in_order_traversal
{

```

توضیحات

ساختار AVLNode: این ساختار نمایانگر هر گره در درخت AVL است و شامل مقدار، ارتفاع و اشارهگرهایی به فرزندان چپ و راست است.

عملیات چرخش: دو تابع rotate_left و rotate_right برای چرخش‌های چپ و راست درخت در هنگام عدم تعادل استفاده می‌شوند.

عملیات درج: تابع insert برای درج یک مقدار جدید به درخت استفاده می‌شود و در صورت نیاز تعادل درخت را برقرار می‌کند.

عملیات پیمایش: تابع in_order_traversal برای پیمایش درخت به صورت مرتب (In-order) و چاپ مقادیر استفاده می‌شود.

تابع main: در این تابع، یک درخت AVL ایجاد شده و مقادیری به آن اضافه می‌شود و سپس پیمایش درخت انجام می‌شود.

این پیاده‌سازی یک درخت AVL ساده است و می‌تواند به عنوان پایه‌ای برای توسعه بیشتر و افزودن ویژگی‌های دیگر مورد استفاده قرار گیرد.

6) ساختمان داده Max heap- Tree را در زبان Rust پیاده سازی نمایید؟ پیاده‌سازی یک Max Heap (درخت ماکس) در زبان Rust شامل ایجاد یک ساختار داده‌ای است که به شما اجازه می‌دهد تا عناصر را به صورت مرتب ذخیره کنید و به راحتی بزرگترین عنصر را استخراج کنید. در زیر، یک پیاده‌سازی ساده از Max Heap در Rust ارائه می‌شود.

مراحل پیاده‌سازی

تعریف ساختار MaxHeap: ابتدا یک ساختار برای MaxHeap تعریف می‌کنیم که شامل یک وکتور برای ذخیره عناصر است.

عملیات پایه: شامل افزودن عنصر، حذف بزرگترین عنصر و ساختن درخت از یک آرایه.

تابع‌های کمکی: برای حفظ خاصیت Max Heap (یعنی هر گره بزرگتر یا برابر با فرزندانش باشد) نیاز به توابعی برای بالا بردن و پایین آوردن عناصر داریم.

پیاده‌سازی

در زیر کد برای Max Heap آورده شده است:

```
rust
} struct MaxHeap
, <data: Vec<i32
{

} impl MaxHeap
// ایجاد یک MaxHeap جدید
} fn new() -> Self
} ()MaxHeap { data: Vec::new
{

// افزودن عنصر به MaxHeap
} fn insert(&mut self, value: i32)
;self.data.push(value)
;self.bubble_up(self.data.len() - 1)
{

// حذف بزرگترین عنصر (ریشه) از MaxHeap
} <fn extract_max(&mut self) -> Option<i32
} ()if self.data.is_empty
;return None
{
;[0]let max = self.data
```



```
;()let last = self.data.pop().unwrap
```

```
} ()if !self.data.is_empty
```

```
;self.data[0] = last
```

```
;()self.bubble_down
```

```
{
```

```
Some(max)
```

```
{
```

// بالا بردن عنصر جدید به موقعیت صحیح

```
} fn bubble_up(&mut self, index: usize)
```

```
;let mut idx = index
```

```
} while idx > 0
```

```
;let parent_idx = (idx - 1) / 2
```

```
} if self.data[idx] > self.data[parent_idx]
```

```
;self.data.swap(idx, parent_idx)
```

```
;idx = parent_idx
```

```
} else {
```

```
;break
```

```
{
```

```
{
```

```
{
```

// پایین آوردن عنصر به موقعیت صحیح

```
} fn bubble_down(&mut self, index: usize)
```

```
;let mut idx = index
```

```
;()let len = self.data.len
```

```
} loop
```

```
;let left_child = 2 * idx + 1
```

```
;let right_child = 2 * idx + 2
```

```
;let mut largest = idx
```

```
} if left_child < len && self.data[left_child] > self.data[largest]
```

```
;largest = left_child
```

```
{
```

```
} if right_child < len && self.data[right_child] > self.data[largest]
```

```
;largest = right_child
```

```
{
```

```
} if largest == idx
```

```
;break
```

```
{
```

```
;self.data.swap(idx, largest)
```

```
;idx = largest
```

```
{
```

```
{
```

```
MaxHeap // نمایش عناصر
```

```
} <fn peek(&self) -> Option<&i32
```

```
(0)self.data.get
```

```
{
```

```
{
```

```
} ()fn main
```

```
;()let mut heap = MaxHeap::new
```

```
; (10)heap.insert
```

```
; (20)heap.insert
```

```
; (5)heap.insert
```

```
; (30)heap.insert
```

```
println!("Max: {:?}", heap.extract_max()) // باید 30 باشد
```

```
println!("Next Max: {:?}", heap.peak()) // باید 20 باشد
```

```
{
```

توضیحات

ساختار MaxHeap: شامل یک وکتور data برای ذخیره عناصر است.

متد insert: عنصر جدید را به وکتور اضافه کرده و با استفاده از bubble_up موقعیت آن را اصلاح می‌کند.

متد extract_max: بزرگترین عنصر (ریشه) را حذف کرده و آخرین عنصر را به ریشه منتقل می‌کند و سپس با استفاده از bubble_down موقعیت آن را اصلاح می‌کند.

توابع bubble_down و bubble_up: برای حفظ خاصیت Max Heap استفاده می‌شوند.

متد peek: بزرگترین عنصر را بدون حذف آن برمی‌گرداند.

با این پیاده‌سازی، می‌توانید یک Max Heap ساده در Rust ایجاد کنید و از آن برای ذخیره و مدیریت داده‌ها استفاده کنید.

(7) یک سرویس ساده جهت پردازش در خواست های مبتنی بر پروتکل gRPC بنویسید؟ برای ایجاد یک سرویس ساده با استفاده از پروتکل gRPC، مراحل زیر را دنبال می‌کنیم. ما از زبان برنامه‌نویسی Python و کتابخانه gRPC استفاده خواهیم کرد. این سرویس یک تابع ساده را پیاده‌سازی می‌کند که دو عدد را جمع می‌کند.

مراحل ایجاد سرویس gRPC

1. نصب کتابخانه‌های لازم

ابتدا باید کتابخانه‌های gRPC و Protobuf را نصب کنید. می‌توانید این کار را با استفاده از pip انجام دهید:

```
bash
```

```
pip install grpcio grpcio-tools
```

2. تعریف پروتکل gRPC

یک فایل با پسوند .proto ایجاد کنید. به عنوان مثال، calculator.proto:

```
protobuf
```

```
;"syntax = "proto3
```

```
;package calculator
```

```
// تعریف سرویس
```

```
} service Calculator
```

```
// تعریف متد جمع
```

```
;rpc Add (AddRequest) returns (AddResponse)
```

```

{
// تعریف پیام درخواست
} message AddRequest

;int32 a = 1

;int32 b = 2

{

// تعریف پیام پاسخ
} message AddResponse

;int32 result = 1

{

```

3. تولید کدهای gRPC

برای تولید کدهای Python از فایل `proto`، از دستور زیر استفاده کنید:

bash

```
python -m grpc_tools.protoc -I. --python_out=. --grpc_python_out=. calculator.proto
```

این دستور دو فایل جدید به نامهای `calculator_pb2.py` و `calculator_pb2_grpc.py` ایجاد می‌کند.

4. پیاده‌سازی سرویس

حالا یک فایل Python جدید ایجاد کنید، به عنوان مثال `server.py` و کد زیر را در آن قرار دهید:

```

python

import grpc

from concurrent import futures

import time

# وارد کردن کدهای تولید شده
import calculator_pb2

import calculator_pb2_grpc

# پیاده‌سازی سرویس

class CalculatorServicer(calculator_pb2_grpc.CalculatorServicer)

: def Add(self, request, context)

```

```

result = request.a + request.b
return calculator_pb2.AddResponse(result=result)

:()def serve

server = grpc.server(futures.ThreadPoolExecutor(max_workers=10))
calculator_pb2_grpc.add_CalculatorServicer_to_server(CalculatorServicer(), server)
('50051:[:::]')server.add_insecure_port
()server.start
print("Server is running on port 50051...")
:try
:while True
time.sleep(86400) # Keep the server running
:except KeyboardInterrupt
(0)server.stop

:'if name == 'main
()serve

```

5. ایجاد کلاینت

حالا یک فایل دیگر به نام client.py ایجاد کنید و کد زیر را در آن قرار دهید:

```

python
import grpc
# وارد کردن کدهای تولید شده
import calculator_pb2
import calculator_pb2_grpc
:()def run
channel = grpc.insecure_channel('localhost:50051')
stub = calculator_pb2_grpc.CalculatorStub(channel)
# ایجاد درخواست
request = calculator_pb2.AddRequest(a=10, b=20)
# ارسال درخواست و دریافت پاسخ

```

```
response = stub.Add(request)
print("Result: ", response.result)

if name == 'main':
    run()
```

6. اجرای سرویس

برای اجرای سرویس، ابتدا سرور را راه اندازی کنید:

```
bash
python server.py
```

سپس در یک ترمینال جدید، کلاینت را اجرا کنید:

```
bash
python client.py
```

(8) یک سرویس ساده جهت پردازش درخواست های مبتنی بر Web Assembly بنویسید؟ برای ایجاد یک سرویس ساده مبتنی بر WebAssembly (Wasm)، ابتدا باید چند مرحله کلیدی را دنبال کنیم. این مراحل شامل نوشتن کد WebAssembly، کامپایل آن، و سپس استفاده از آن در یک برنامه وب است. در اینجا یک راهنمای ساده برای ایجاد یک سرویس WebAssembly ارائه می شود.

مرحله 1: نوشتن کد WebAssembly

برای نوشتن کد WebAssembly، می توانیم از زبان هایی مانند Rust یا C استفاده کنیم. در اینجا یک مثال ساده با استفاده از Rust آورده شده است.

1.1 نصب ابزارهای لازم

ابتدا باید Rust و ابزارهای مربوط به WebAssembly را نصب کنید. این کار را با اجرای دستورات زیر در ترمینال انجام دهید:

```
bash
curl --proto '=https' --tlsv1.2 -sSf https://sh.rustup.rs | sh
source $HOME/.cargo/env
rustup target add wasm32-unknown-unknown
```

1.2 نوشتن کد

سپس یک پروژه جدید Rust ایجاد کنید:

```
bash
```

```
cargo new wasm_example --lib
```

```
cd wasm_example
```

در فایل Cargo.toml، وابستگی به wasm-bindgen را اضافه کنید:

```
toml
```

```
[lib]
```

```
crate-type = ["cdylib"]
```

```
[dependencies]
```

```
"wasm-bindgen = "0.2
```

حالا کد زیر را در فایل src/lib.rs قرار دهید:

```
rust
```

```
;*::use wasm_bindgen::prelude
```

```
[wasm_bindgen]#
```

```
} pub fn greet(name: &str) -> String
```

```
format!("Hello, {}!", name)
```

```
{
```

مرحله 2: کامپایل کد به WebAssembly

برای کامپایل کد Rust به WebAssembly، از دستور زیر استفاده کنید:

```
bash
```

```
wasm-pack build --target web
```

این دستور یک پوشه به نام pkg ایجاد می‌کند که شامل فایل‌های WebAssembly و JavaScript است.

مرحله 3: ایجاد یک برنامه وب

حالا یک برنامه وب ساده ایجاد می‌کنیم که از WebAssembly استفاده می‌کند.

3.1 ایجاد فایل HTML

یک فایل HTML به نام index.html ایجاد کنید و کد زیر را در آن قرار دهید:

```
html
<DOCTYPE html!>
<"html lang="en>
<head>
<"meta charset="UTF-8>
<"meta name="viewport" content="width=device-width, initial-scale=1.0>
<title>WebAssembly Example</title>
<head/>
<body>
<h1>WebAssembly Example</h1>
</ "input id="name" type="text" placeholder="Enter your name">
<button id="greetBtn">Greet</button>
<p id="greeting"></p>

<"script type="module>
'import init, { greet } from './pkg/wasm_example.js ;

} ()async function run
await init () ;
document.getElementById('greetBtn').onclick <= () =
}
const name = document.getElementById('name').value ;
const greeting = greet(name);
```



```
document.getElementById('greeting').innerText = greeting;
```

```
{
```

```
{
```

```
(run ;
```

```
<script/>
```

```
<body/>
```

```
<html/>
```

مرحله 4: راه اندازی سرور محلی

برای مشاهده برنامه، می‌توانید از یک سرور محلی استفاده کنید. به عنوان مثال، می‌توانید از http-server استفاده کنید. ابتدا آن را نصب کنید:

```
bash
```

```
npm install -g http-server
```

سپس در پوشه پروژه، دستور زیر را اجرا کنید:

```
bash
```

```
. http-server
```

(9 Socket Programming در زبان Rust را به همراه یک مثال بیان کنید؟ برنامه‌نویسی سوکت (Socket Programming) در زبان Rust به شما این امکان را می‌دهد که برنامه‌هایی بسازید که بتوانند با شبکه‌ها ارتباط برقرار کنند. در زیر، یک توضیح کلی از نحوه کار با سوکت‌ها در Rust به همراه یک مثال ساده آورده شده است.

نصب کتابخانه‌های مورد نیاز

برای شروع، شما نیاز به کتابخانه tokio برای برنامه‌نویسی غیرهمزمان و tokio-tungstenite برای کار با وب‌سوکت‌ها دارید. برای این کار، می‌توانید این کتابخانه‌ها را به فایل Cargo.toml خود اضافه کنید:

```
toml
```

```
[dependencies]
```

```
tokio = { version = "1", features = ["full"] }
```

```
"tokio-tungstenite" = "0.16"
```

مثال: سرور و کلاینت ساده

در این مثال، یک سرور ساده و یک کلاینت خواهیم ساخت که با هم ارتباط برقرار می‌کنند.

سرور

ابتدا، سرور را پیاده‌سازی می‌کنیم:

```
rust
;use tokio::net::TcpListener
;use tokio::io::{AsyncReadExt, AsyncWriteExt}

[tokio::main]#
} <()> async fn main() -> std::io::Result
;?let listener = TcpListener::bind("127.0.0.1:8080").await
;println!("Server running on 127.0.0.1:8080")

} loop
;?let (mut socket, _) = listener.accept().await
} tokio::spawn(async move
;[1024 ;0] = let mut buffer
} match socket.read(&mut buffer).await
// اتصال بسته شده ,Ok(0) => return
} <= Ok(n)
;println!("Received: {}", String::from_utf8_lossy(&buffer[..n]))
;()socket.write_all(b"Hello from server!").await.unwrap
{
,Err(e) => eprintln!("Failed to read from socket; err = {:?}", e)
{
;({
{
{
```

کلاينت

حالا کلاينت را پياده‌سازي مي‌کنيم:

```
rust
;use tokio::net::TcpStream
;use tokio::io::{AsyncReadExt, AsyncWriteExt}

[tokio::main]#
} <(>async fn main() -> std::io::Result
;?let mut stream = TcpStream::connect("127.0.0.1:8080").await
;?stream.write_all(b"Hello from client!").await

;[1024 ;0] = let mut buffer
;?let n = stream.read(&mut buffer).await
;println!("Received: {}", String::from_utf8_lossy(&buffer[..n]))

(( ))Ok
{
```

توضيحات

سرور:

از TcpListener براي گوش دادن به اتصالات ورودی استفاده مي‌کند.

با استفاده از accept، اتصالات جديد را مي‌پذيرد و آن‌ها را به صورت غيرهمزمان مدیریت مي‌کند.

پس از دریافت داده‌ها، پاسخ مي‌دهد.

کلاينت:

با استفاده از TcpStream به سرور متصل مي‌شود.

داده‌ها را به سرور ارسال مي‌کند و سپس پاسخ را دریافت مي‌کند.

اجرای برنامه

برای اجرای این برنامه، ابتدا سرور را اجرا کنید و سپس کلاينت را در یک ترمینال ديگر اجرا کنید. شما باید پیام‌های ارسال شده و دریافت شده را در ترمینال‌ها مشاهده کنید.

(10 برنامه ای به زبان Rust بنویسید که عملیات CRUD را بر روی یک پایگاه انجام دهد؟) برای ایجاد یک برنامه ساده به زبان Rust که عملیات CRUD (ایجاد، خواندن، بهروزرسانی و حذف) را بر روی یک پایگاه داده انجام دهد، می‌توانیم از کتابخانه‌هایی مانند diesel برای کار با پایگاه داده و sqlite به عنوان پایگاه داده استفاده کنیم. در اینجا یک نمونه ساده از چنین برنامه‌ای را ارائه می‌دهم.

مراحل ایجاد برنامه

ایجاد پروژه جدید:

ابتدا با استفاده از Cargo، یک پروژه جدید ایجاد کنید:

```
bash
```

```
cargo new rust_crud
```

```
cd rust_crud
```

اضافه کردن وابستگی‌ها:

در فایل Cargo.toml، وابستگی‌های لازم را اضافه کنید:

```
toml
```

```
[dependencies]
```

```
diesel = { version = "2.0", features = ["sqlite"] }
```

```
"dotenv = "0.15
```

ایجاد پایگاه داده:

یک فایل SQLite برای پایگاه داده ایجاد کنید. می‌توانید این کار را با استفاده از sqlite3 انجام دهید:

```
bash
```

```
sqlite3 my_database.db
```

سپس جدول مورد نظر را ایجاد کنید:

```
sql
```

```
) CREATE TABLE users
```

```
,id INTEGER PRIMARY KEY AUTOINCREMENT
```

```
,name TEXT NOT NULL
```

```
age INTEGER NOT NULL
```

```
;
```

ایجاد فایل `env`:

یک فایل `env` در ریشه پروژه ایجاد کنید و آدرس پایگاه داده را در آن قرار دهید:

`ini`

`DATABASE_URL=my_database.db`

نوشتن کد `Rust`:

حالا می‌توانید کد `CRUD` را در فایل `src/main.rs` بنویسید:

```
rust
```

```
[macro_use]#
```

```
;extern crate diesel
```

```
;extern crate dotenv
```

```
;*::use diesel::prelude
```

```
;use dotenv::dotenv
```

```
;use std::env
```

```
} pub mod schema
```

```
} !table
```

```
} users (id)
```

```
,id -> Integer
```

```
,name -> Text
```

```
,age -> Integer
```

```
{
```

```
{
```

```
[derive(Queryable, Insertable, Debug)]#
```

```

["table_name = "users"]#
} struct User

, id: i32

, name: String

, age: i32
{

} fn establish_connection() -> SqliteConnection
;()dotenv().ok
;let database_url = env::var("DATABASE_URL").expect("DATABASE_URL must be set")
SqliteConnection::establish(&database_url).expect(&format!("Error connecting to {}", database_url))
{

} fn create_user(conn: &SqliteConnection, name: &str, age: i32)
;let new_user = User { id: 0, name: name.to_string(), age }
diesel::insert_into(schema::users::table)
values(&new_user).
execute(conn).
;expect("Error saving new user").
{

} fn read_users(conn: &SqliteConnection)
;*:use schema::users::dsl
;let results = users.load::<User>(conn).expect("Error loading users")

} for user in results
;println!("{:?}", user)
{
{

```

```
} fn update_user(conn: &SqliteConnection, user_id: i32, new_name: &str, new_age: i32)
```

```
;use schema::users::dsl::{users, name, age}
```

```
diesel::update(users.find(user_id))
```

```
set((name.eq(new_name), age.eq(new_age))).
```

```
execute(conn).
```

```
;expect("Error updating user").
```

```
{
```

```
} fn delete_user(conn: &SqliteConnection, user_id: i32)
```

```
;use schema::users::dsl::users
```

```
diesel::delete(users.find(user_id))
```

```
execute(conn).
```

```
;expect("Error deleting user").
```

```
{
```

```
} ()fn main
```

```
;()let connection = establish_connection
```

```
// ایجاد کاربر جدید
```

```
;create_user(&connection, "Alice", 30)
```

```
;create_user(&connection, "Bob", 25)
```

```
// خواندن کاربران
```

```
;println!("Current users:")
```

```
;read_users(&connection)
```

```
// بهروزرسانی یک کاربر  
;update_user(&connection, 1, "Alice Smith", 31)
```

```
// حذف یک کاربر  
;delete_user(&connection, 2)
```

```
// خواندن کاربران پس از بهروزرسانی و حذف  
;println!("Users after update and delete:")  
;read_users(&connection)  
{
```

توضیحات کد

تعریف جدول: با استفاده از ماکرو `table!`، جدول `users` تعریف شده است.
مدل `User`: ساختار `User` برای نگهداری اطلاعات کاربران تعریف شده است.
عملیات `CRUD`: توابع `create_user`, `read_users`, `update_user` و `delete_user` برای انجام عملیات `CRUD` نوشته شده‌اند.
تابع `main`: در این تابع، ارتباط با پایگاه داده برقرار می‌شود و عملیات `CRUD` انجام می‌شود.
اجرای برنامه
برای اجرای برنامه، از دستور زیر استفاده کنید:

bash

cargo run

این برنامه باید عملیات `CRUD` را بر روی پایگاه داده `SQLite` انجام دهد و نتایج را در کنسول نمایش دهد.

(11) با استفاده از یک ORM در زبان Rust برنامه‌های بنویسید که عملیات CRUD را بر روی یک پایگاه داده انجام دهد؟ برای ایجاد یک برنامه `CRUD` (ایجاد، خواندن، بهروزرسانی و حذف) در زبان `Rust` با استفاده از یک ORM (Object-Relational Mapping)، می‌توانیم از کتابخانه `diesel` استفاده کنیم. `diesel` یکی از محبوب‌ترین ORM‌ها در `Rust` است و به ما امکان می‌دهد به راحتی با پایگاه‌های داده کار کنیم.

مراحل ایجاد برنامه `CRUD` با استفاده از `Diesel`

1. نصب وابستگی‌ها

ابتدا باید `diesel` و `dotenv` را به پروژه خود اضافه کنیم. فایل `Cargo.toml` شما باید به شکل زیر باشد:

toml


```
[package]
```

```
"name = "crud_example"
```

```
"version = "0.1.0"
```

```
"edition = "2021"
```

```
[dependencies]
```

```
diesel = { version = "2.0", features = ["sqlite"] }
```

```
"dotenv = "0.15"
```

```
bash
```

```
diesel setup
```

```
diesel migration generate create_users
```

سپس در پوشه migrations، فایل up.sql را به شکل زیر ویرایش کنید:

```
sql
```

```
) CREATE TABLE users
```

```
,id INTEGER PRIMARY KEY AUTOINCREMENT
```

```
,name TEXT NOT NULL
```

```
email TEXT NOT NULL
```

```
;
```

و فایل down.sql را به شکل زیر ویرایش کنید:

```
sql
```

```
;DROP TABLE users
```

```
bash
```

```
diesel migration run
```

4. ایجاد مدل

در فایل src/models.rs، مدل User را تعریف کنید:

```
rust
```

```
;use diesel::{Queryable, Insertable}
```

```
;use serde::{Serialize, Deserialize}
```

```
[derive(Queryable, Serialize, Deserialize)]#
```

```
} pub struct User
```

```
,pub id: i32
```

```
,pub name: String
```

```
,pub email: String
```

```
{
```

```
[derive(Insertable, Serialize, Deserialize)]#
```

```
["table_name = "users"]#
```

```
} <pub struct NewUser<'a
```

```
,pub name: &'a str
```

```
,pub email: &'a str
```

```
{
```

در فایل `src/main.rs`، عملیات CRUD را پیاده‌سازی کنید:

```
rust
```

```
[macro_use]#
```

```
;extern crate diesel
```

```
;extern crate dotenv
```

```
;*::use diesel::prelude
```

```
;use dotenv::dotenv
```

```
;use std::env
```

```

;mod models

;use models::{User, NewUser}


} fn establish_connection() -> SqliteConnection
;()dotenv().ok
;let database_url = env::var("DATABASE_URL").expect("DATABASE_URL must be set")
SqliteConnection::establish(&database_url).expect(&format!("Error connecting to {}", database_url))
{

} fn create_user(conn: &SqliteConnection, name: &str, email: &str) -> User
;use schema::users

;let new_user = NewUser { name, email }

diesel::insert_into(users::table)
values(&new_user).
execute(conn).
;expect("Error inserting new user").

()users::table.order(users::id.desc()).first(conn).unwrap
{

} <fn get_users(conn: &SqliteConnection) -> Vec<User
;*:use schema::users::dsl

users.load:::<User>(conn).expect("Error loading users")
{
} fn update_user(conn: &SqliteConnection, user_id: i32, new_name: &str)
;*:use schema::users::dsl

```

```

diesel::update(users.find(user_id))
set(name.eq(new_name)).
execute(conn).
;expect("Error updating user").
{
} fn delete_user(conn: &SqliteConnection, user_id: i32)
;*:use schema::users::dsl
diesel::delete(users.find(user_id))
execute(conn).
;expect("Error deleting user").
{

} ()fn main
;()let connection = establish_connection

```

12) کتابخانه های Parsing در زبان Rust را نام ببرید؟ و عملکرد یک Parser را در قالب یک مثال توضیح دهید؟

۱. nom

۲. pest

۳. serde

۴. combine

```

rust
use nom::{
    IResult,
    character::complete::digit1,
};

fn parse_number(input: &str) -> IResult<&str, i32> {
    let (remaining_input, digits) = digit1(input)?;

```

```

let number: i32 = digits.parse().unwrap();

Ok((remaining_input, number))

}

fn main() {
    let input = "1234abc";
    match parse_number(input) {
        Ok((remaining, number)) => {
            println!("Parsed number: {}, Remaining input: {}", number, remaining);
        },
        Err(err) => {
            println!("Error parsing input: {:?}", err);
        }
    }
}

```

توضیحات مثال

برای پارس کردن استفاده می‌کنیم `nom` ما از توابع و ماژول‌های کتابخانه `nom` کتابخانه این تابع یک رشته ورودی می‌گیرد و سعی می‌کند یک عدد صحیح را از آن استخراج کند: `parse_number` تابع برای پیدا کردن یک یا چند رقم استفاده می‌کنیم `digit1` از تبدیل می‌کنیم `i32` پس از پیدا کردن ارقام، آن‌ها را به نوع خروجی: اگر پارس موفقیت‌آمیز باشد، عدد و ورودی باقی‌مانده را چاپ می‌کنیم. در غیر این صورت، خطا را نمایش می‌دهیم این مثال نشان می‌دهد که چگونه می‌توان با استفاده از یک پارسر ساده در `Rust`، داده‌ها را تجزیه و تحلیل کرد.

13) مفهوم `native-windows-gui` و `windows` در زبان `Rust` چیست؟ با ذکر یک مثال توضیح دهید؟ مفهوم `Native Windows GUI` در زبان برنامه‌نویسی `Rust` به ایجاد رابط کاربری گرافیکی (GUI) برای سیستم‌عامل ویندوز اشاره دارد که به صورت بومی و با استفاده از API های اصلی ویندوز پیاده‌سازی می‌شود. این به این معناست که برنامه‌های نوشته شده با `Rust` می‌توانند از قابلیت‌ها و ویژگی‌های خاص ویندوز بهره‌برداری کنند و به طور طبیعی با سیستم‌عامل تعامل داشته باشند.

مفاهیم کلیدی

های ویندوز کار می‌کند و از کتابخانه‌های API به معنای بومی است و به این اشاره دارد که برنامه به طور مستقیم با `Native`، شخص ثالث استفاده نمی‌کند.

به رابط کاربری گرافیکی ویندوز اشاره دارد که شامل پنجره‌ها، دکمه‌ها، منوها و سایر عناصر گرافیکی است: Windows GUI
مثال ساده:

یا winapi که یک پنجره بومی ویندوز را نمایش دهد، می‌توان از کتابخانه‌ای مانند Rust در GUI برای ایجاد یک برنامه ساده آورده شده است windows-rs استفاده کرد. در اینجا یک مثال ساده با استفاده از windows-rs

```
rust
use windows::{
    core::*,
    Win32::Foundation::*,
    Win32::Graphics::Gdi::*,
    Win32::UI::WindowsAndMessaging::*,
};

fn main() {
    // تعریف یک کلاس پنجره
    const CLASS_NAME: &str = "MyWindowClass";

    // ثبت کلاس پنجره
    let h_instance = unsafe { GetModuleHandleW(None).unwrap() };
    let wc = WNDCLASSW {
        hInstance: h_instance,
        lpstrClassName: PCWSTR::from_raw(CLASS_NAME.encode_utf16().collect::<Vec<u16>>()).as_ptr()),
        lpfnWndProc: Some(window_proc),
        ..Default::default()
    };

    unsafe { RegisterClassW(&wc) };

    // ایجاد پنجره
```

```
let hwnd = unsafe {  
    CreateWindowExW(  
        Default::default(),  
        PCWSTR::from_raw(CLASS_NAME.encode_utf16().collect::<Vec<u16>>().as_ptr()),  
        PCWSTR::from_raw("Hello, Windows!".encode_utf16().collect::<Vec<u16>>().as_ptr()),  
        WS_OVERLAPPEDWINDOW,  
        CW_USEDEFAULT,  
        CW_USEDEFAULT,  
        300,  
        200,  
        None,  
        None,  
        h_instance,  
        std::ptr::null_mut(),  
    )  
};
```

// نمایش پنجره

```
unsafe { ShowWindow(hwnd, SW_SHOW) };
```

// حلقه پیام

```
let mut msg = MSG::default();  
while unsafe { GetMessageW(&mut msg, None, 0, 0) } != 0 {  
    unsafe { TranslateMessage(&msg) };  
    unsafe { DispatchMessageW(&msg) };  
}  
}
```

// تابع پردازش پیام

```
extern "system" fn window_proc(hwnd: HWND, msg: u32, wparam: WPARAM, lparam: LPARAM) ->
LRESULT {
    match msg {
        WM_DESTROY => {
            unsafe { PostQuitMessage(0) };
            LRESULT(0)
        }
        _ => unsafe { DefWindowProcW(hwnd, msg, wparam, lparam) },
    }
}
```

توضیحات کد

یک کلاس پنجره جدید ثبت می‌شود RegisterClassW ثبت کلاس پنجره: با استفاده از

یک پنجره جدید ایجاد می‌شود CreateWindowExW ایجاد پنجره: با

، برنامه به دریافت و پردازش پیام‌ها ادامه می‌دهد GetMessageW حلقه پیام: با استفاده از

برای پردازش پیام‌های دریافتی از سیستم عامل تعریف شده است window_proc تابع پردازش پیام: تابع

14 مفهوم Regular Expression چیست؟ در زبان Rust با بیا یک مثال توضیح دهید؟ مفهوم Regular Expression (عبارات

منظم) یک ابزار قدرتمند برای جستجو و پردازش رشته‌ها در برنامه‌نویسی است. این عبارات به ما این امکان را می‌دهند که الگوهای خاصی را در یک رشته شناسایی کنیم، مانند آدرس‌های ایمیل، شماره تلفن‌ها، یا هر نوع داده‌ای که دارای الگوی مشخصی باشد.

در زبان Rust، برای کار با عبارات منظم می‌توان از کتابخانه regex استفاده کرد. این کتابخانه امکانات زیادی برای جستجو و تطبیق الگوها در رشته‌ها فراهم می‌کند.

مثال:

فرض کنید می‌خواهیم بررسی کنیم که آیا یک رشته، یک آدرس ایمیل معتبر است یا خیر. الگوی ساده‌ای که می‌توانیم برای آدرس‌های ایمیل در نظر بگیریم به صورت زیر است:

باید شامل یک یا چند کاراکتر قبل از علامت @ باشد.

سپس باید یک دامنه (مثلاً example.com) داشته باشد.

الگوی عبارات منظم برای این کار به صورت زیر خواهد بود:

inform7

`^{[a-zA-Z0-9._%+-]+@[a-zA-Z0-9.-]+\.[a-zA-Z]{2,}$`

کد Rust:

در زیر یک مثال ساده از نحوه استفاده از عبارات منظم در Rust برای بررسی آدرس‌های ایمیل آورده شده است:

```
rust
;use regex::Regex

} (fn main
; "{$,2}let email_pattern = r"^[a-zA-Z0-9._%+-]+@[a-zA-Z0-9.-]+\.[a-zA-Z]
;()let re = Regex::new(email_pattern).unwrap

;"let email = "example@example.com

} if re.is_match(email)
;("آدرس ایمیل معتبر است.")!println
} else {
;("آدرس ایمیل نامعتبر است.")!println
{
{
```

توضیحات کد:

وارد کردن کتابخانه: با استفاده از `use regex::Regex` کتابخانه `regex` را وارد می‌کنیم.

تعریف الگو: الگوی عبارات منظم را در متغیر `email_pattern` تعریف می‌کنیم.

ایجاد شی `Regex`: با استفاده از `Regex::new` یک شی از نوع `Regex` ایجاد می‌کنیم.

بررسی تطابق: با استفاده از متد `is_match` بررسی می‌کنیم که آیا رشته مورد نظر با الگوی تعریف شده مطابقت دارد یا خیر.

خروجی: بر اساس نتیجه بررسی، پیام مناسب چاپ می‌شود.

این مثال نشان می‌دهد که چگونه می‌توان از عبارات منظم در Rust برای پردازش و اعتبارسنجی داده‌ها استفاده کرد.

15) عملکرد کتابخانه SysInfo در زبان Rust چیست با ذکر مثال ساده توضیح دهید؟ کتابخانه `sysinfo` در زبان برنامه‌نویسی Rust برای جمع‌آوری اطلاعات سیستم مانند وضعیت پردازنده، حافظه، دیسک‌ها و پروسه‌ها طراحی شده است. این کتابخانه به شما امکان می‌دهد تا اطلاعات مفیدی درباره سیستم عامل و منابع سخت‌افزاری را به راحتی به دست آورید.

عملکرد کتابخانه `sysinfo`

کتابخانه `sysinfo` می‌تواند اطلاعات زیر را ارائه دهد:

اطلاعات پردازنده: تعداد هسته‌ها، بار پردازنده و ...

اطلاعات حافظه: مقدار حافظه‌ی آزاد و استفاده شده.

اطلاعات دیسک: فضای آزاد و استفاده شده در دیسک‌ها.

اطلاعات پروسه‌ها: لیست پروسه‌های در حال اجرا و اطلاعات مربوط به آن‌ها.

نصب کتابخانه

برای استفاده از sysinfo، ابتدا باید آن را به پروژه‌ی خود اضافه کنید. در فایل Cargo.toml، خط زیر را اضافه کنید:

toml

[dependencies]

"sysinfo" = "0.24" # اطمینان حاصل کنید که نسخه‌ی مناسب را انتخاب کرده‌اید

مثال ساده

در این مثال، ما اطلاعاتی درباره‌ی حافظه و پروسه‌های در حال اجرا را چاپ خواهیم کرد.

rust

```
;use sysinfo::{System, SystemExt, ProcessExt}
```

```
} (fn main
```

```
// ایجاد یک شیء از نوع System
```

```
;let mut system = System::new_all
```

```
// بارگذاری اطلاعات سیستم
```

```
;system.refresh_all
```

```
// چاپ اطلاعات حافظه
```

```
;println!("Total memory: {} KB", system.total_memory())
```

```
;println!("Used memory: {} KB", system.used_memory())
```

```
;println!("Free memory: {} KB", system.free_memory())
```

```
// چاپ اطلاعات پروسه‌ها
```

```

;println!("\nProcesses:")
} ()for (pid, process) in system.processes
;println!("PID: {}, Name: {}", pid, process.name())
{
{

```

توضیحات کد

وارد کردن کتابخانه: با استفاده از `use sysinfo::{System, SystemExt, ProcessExt}`; ما ماژول‌های مورد نیاز را وارد می‌کنیم.

ایجاد شیء `System`: با `System::new_all()`; یک شیء جدید از نوع `System` ایجاد می‌کنیم که می‌تواند اطلاعات سیستم را جمع‌آوری کند.

بارگذاری اطلاعات: با `system.refresh_all()`; اطلاعات سیستم را به‌روز می‌کنیم.

چاپ اطلاعات حافظه: با استفاده از متدهای `total_memory()`, `used_memory()` و `free_memory()` اطلاعات مربوط به حافظه را چاپ می‌کنیم.

چاپ پروسه‌ها: با استفاده از حلقه `for`، به لیست پروسه‌ها دسترسی پیدا کرده و نام و شناسه (PID) هر پروسه را چاپ می‌کنیم.

16) برنامه ای برای انجام یک پردازش ساده بر روی یک Image بنویسید؟ برای انجام پردازش ساده بر روی تصاویر، می‌توان از کتابخانه‌های مختلفی در زبان‌های برنامه‌نویسی استفاده کرد. یکی از محبوب‌ترین کتابخانه‌ها برای پردازش تصویر در زبان Python، کتابخانه OpenCV است. در اینجا یک برنامه ساده با استفاده از OpenCV برای بارگذاری یک تصویر، تبدیل آن به مقیاس خاکستری و نمایش آن ارائه می‌شود.

مراحل انجام کار

نصب کتابخانه OpenCV: اگر هنوز OpenCV را نصب نکرده‌اید، می‌توانید با استفاده از `pip` آن را نصب کنید:

```
bash
```

```
pip install opencv-python
```

نوشتن برنامه: در ادامه، یک برنامه ساده برای بارگذاری یک تصویر، تبدیل آن به مقیاس خاکستری و نمایش آن نوشته شده است.

```
python
```

```
import cv2
```

```
# بارگذاری تصویر
```

```
'image_path = 'path/to/your/image.jpg' # مسیر تصویر را اینجا وارد کنید
```

```
image = cv2.imread(image_path)
```

```
# بررسی اینکه آیا تصویر بارگذاری شده است یا نه
```

```
:if image is None
```

```
print("خطا: تصویر بارگذاری نشد.")
```

```
:else
```

```
# تبدیل تصویر به مقیاس خاکستری
```

```
gray_image = cv2.cvtColor(image, cv2.COLOR_BGR2GRAY)
```

```
# نمایش تصویر اصلی
```

```
cv2.imshow('Original Image', image)
```

```
# نمایش تصویر خاکستری
```

```
cv2.imshow('Gray Image', gray_image)
```

```
# منتظر ماندن برای فشردن کلید
```

```
(0)cv2.waitKey
```

```
# بستن تمام پنجره‌ها
```

```
(cv2.destroyAllWindows
```

توضیحات برنامه

بارگذاری تصویر: با استفاده از cv2.imread() تصویر بارگذاری می‌شود. مسیر تصویر باید به درستی مشخص شود.

بررسی بارگذاری تصویر: قبل از پردازش، برنامه بررسی می‌کند که آیا تصویر به درستی بارگذاری شده است یا خیر.

تبدیل به مقیاس خاکستری: با استفاده از cv2.cvtColor() تصویر به مقیاس خاکستری تبدیل می‌شود.

نمایش تصاویر: با استفاده از cv2.imshow()، تصویر اصلی و تصویر خاکستری نمایش داده می‌شوند.

مدت زمان نمایش: cv2.waitKey(0) باعث می‌شود برنامه منتظر فشردن یک کلید باشد و سپس با cv2.destroyAllWindows() تمام پنجره‌ها بسته می‌شوند.

17 برنامه ای برای انجام یک پردازش ساده بر روی یک Video بنویسید؟ برای انجام پردازش ساده بر روی یک ویدیو، می‌توانیم از زبان برنامه‌نویسی Python و کتابخانه OpenCV استفاده کنیم. OpenCV یک کتابخانه قدرتمند برای پردازش تصویر و ویدیو است. در اینجا یک برنامه ساده برای خواندن ویدیو، تبدیل آن به خاکستری و ذخیره کردن ویدیوی پردازش‌شده ارائه می‌شود.

مراحل انجام کار:

نصب کتابخانه‌های لازم: ابتدا باید کتابخانه OpenCV را نصب کنید. می‌توانید از pip استفاده کنید:

```
bash
```

pip install opencv-python

نوشتن کد: در ادامه، کد زیر را می‌توانید استفاده کنید:

python

import cv2

نام فایل ویدیویی ورودی و خروجی

'input_video_path = 'input_video.mp4

'output_video_path = 'output_video.mp4

ویدیو را باز کنید

cap = cv2.VideoCapture(input_video_path)

بررسی کنید که ویدیو باز شده است یا نه

:()if not cap.isOpened

("خطا در باز کردن ویدیو")print

()exit

دریافت اطلاعات ویدیو

fps = cap.get(cv2.CAP_PROP_FPS) # فریم در ثانیه

width = int(cap.get(cv2.CAP_PROP_FRAME_WIDTH)) # عرض فریم

height = int(cap.get(cv2.CAP_PROP_FRAME_HEIGHT)) # ارتفاع فریم

ایجاد یک ویدیو نویس برای ذخیره ویدیو پردازش‌شده

fourcc = cv2.VideoWriter_fourcc(*'mp4v') # کدک ویدیو

out = cv2.VideoWriter(output_video_path, fourcc, fps, (width, height), False)

:while True

( )ret, frame = cap.read # خواندن فریم

:if not ret

`break` # اگر فریم وجود نداشت، حلقه را بشکنید

تبدیل فریم به خاکستری

```
gray_frame = cv2.cvtColor(frame, cv2.COLOR_BGR2GRAY)
```

ذخیره فریم پردازش شده

```
out.write(gray_frame)
```

نمایش فریم (اختیاری)

```
cv2.imshow('Video', gray_frame)
```

برای خروج از نمایش ویدیو، کلید 'q' را فشار دهید

```
if cv2.waitKey(1) & 0xFF == ord('q')
```

```
break
```

آزاد کردن منابع

```
(cap.release
```

```
(out.release
```

```
(cv2.destroyAllWindows
```

توضیحات کد:

وارد کردن کتابخانه: ابتدا کتابخانه OpenCV را وارد می‌کنیم.

باز کردن ویدیو: با استفاده از `cv2.VideoCapture` ویدیوی ورودی را باز می‌کنیم.

بررسی باز شدن ویدیو: اگر ویدیو باز نشود، برنامه خطا می‌دهد و خارج می‌شود.

دریافت اطلاعات ویدیو: اطلاعاتی مانند فریم در ثانیه، عرض و ارتفاع فریم را دریافت می‌کنیم.

ایجاد ویدیو نویس: با استفاده از `cv2.VideoWriter`، یک ویدیو نویس برای ذخیره ویدیو پردازش شده ایجاد می‌کنیم.

پردازش فریم‌ها: در یک حلقه، هر فریم را خوانده و به خاکستری تبدیل می‌کنیم و سپس آن را ذخیره می‌کنیم.

نمایش فریم: فریم پردازش شده را در یک پنجره نمایش می‌دهیم.

آزاد کردن منابع: در پایان، منابع را آزاد می‌کنیم.

18) برنامه ای برای دانلود یک فایل از Internet بنویسید؟ رای دانلود یک فایل از اینترنت، می‌توانید از زبان‌های برنامه‌نویسی مختلفی استفاده کنید. در اینجا، یک مثال ساده با استفاده از زبان Python و کتابخانه requests آورده شده است. این برنامه به شما اجازه می‌دهد تا یک فایل را از یک URL مشخص دانلود کنید.

```
bash
```

```
pip install requests
```

```
python
```

```
import requests
```

```
:def download_file(url, filename)
```

```
:try
```

```
URL # ارسال درخواست GET به
```

```
response = requests.get(url, stream=True)
```

```
response.raise_for_status() # بررسی وضعیت پاسخ
```

```
# نوشتن محتویات فایل در فایل محلی
```

```
:with open(filename, 'wb') as file
```

```
:for chunk in response.iter_content(chunk_size=8192)
```

```
file.write(chunk)
```

```
("{filename}"f)print
```

```
:except requests.exceptions.RequestException as e
```

```
("{e}"f)print
```

```
:"if name == "main
```

```
URL # فایل مورد نظر
```

```
("url = input
```

```
# نام فایل محلی برای ذخیره
```

```
("filename = input
```

download_file(url, filename)

توضیحات کد:

کتابخانه requests: این کتابخانه برای ارسال درخواست‌های HTTP استفاده می‌شود.

تابع download_file: این تابع دو ورودی می‌گیرد: url (آدرس فایل) و filename (نامی که فایل دانلود شده با آن ذخیره می‌شود).

درخواست GET: با استفاده از requests.get، یک درخواست به URL ارسال می‌شود و محتویات آن به صورت استریم دریافت می‌شود.

نوشتن فایل: محتویات فایل در یک فایل محلی با نام مشخص شده ذخیره می‌شود.

مدیریت خطا: اگر در حین دانلود خطایی پیش بیاید، پیام مناسبی نمایش داده می‌شود.

(19 برنامه ای برای انجام یک پردازش سده بر روی یک Audio بنویسید؟) برای انجام یک پردازش ساده بر روی یک فایل صوتی، می‌توانیم از کتابخانه‌های معروف پایتون مانند pydub و numpy استفاده کنیم. در اینجا یک برنامه ساده برای بارگذاری یک فایل صوتی، کاهش حجم آن و ذخیره‌ی فایل جدید ارائه می‌شود.

bash

pip install pydub

pip install numpy

کد برنامه

python

```
from pydub import AudioSegment
```

```
:def process_audio(input_file, output_file, reduce_db)
```

```
# بارگذاری فایل صوتی
```

```
audio = AudioSegment.from_file(input_file)
```

```
# کاهش حجم صدا
```

```
processed_audio = audio - reduce_db
```

```
# ذخیره فایل جدید
```

```
processed_audio.export(output_file, format="mp3")
```

```
:"if name == "main
```

```
# نام فایل ورودی "input_file = "input.mp3"
```

```
# نام فایل خروجی "output_file = "output.mp3"
```


`reduce_db = 10` # مقدار کاهش دسیبل

`process_audio(input_file, output_file, reduce_db)`

`print(f"فایل صوتی پردازش شده و به {output_file} ذخیره شد.")`

توضیحات کد

بارگذاری فایل صوتی: با استفاده از `AudioSegment.from_file()` فایل صوتی بارگذاری می‌شود.

کاهش حجم صدا: با کم کردن مقدار دسیبل (در اینجا 10 دسیبل) حجم صدا کاهش می‌یابد.

ذخیره فایل جدید: با استفاده از `export()` فایل پردازش شده ذخیره می‌شود.

20) برنامه ای برای خواندن و نوشتن یک فایل CSV بنویسید ؟ برای خواندن و نوشتن یک فایل CSV در زبان برنامه‌نویسی پایتون، می‌توانیم از کتابخانه‌ی داخلی csv استفاده کنیم. در ادامه یک برنامه ساده برای خواندن و نوشتن فایل CSV ارائه می‌دهم.

1. نصب پایتون

ابتدا مطمئن شوید که پایتون روی سیستم شما نصب شده است. می‌توانید با اجرای دستور زیر در ترمینال یا CMD بررسی کنید:

bash

`python --version`

2. نوشتن برنامه

الف) نوشتن داده‌ها به فایل CSV

python

`import csv`

داده‌هایی که می‌خواهیم در فایل CSV بنویسیم

`data =`

`['نام', 'سن', 'شغل'],`

`['علی', 30, 'برنامه‌نویس'],`

`['سارا', 25, 'طراح'],`

`['مهدی', 35, 'مدیر']`

`[`

نوشتن داده‌ها به فایل CSV

```
:with open('data.csv', mode='w', newline='', encoding='utf-8') as file
```

```
writer = csv.writer(file)
```

```
writer.writerows(data)
```

```
print("داده‌ها با موفقیت به فایل CSV نوشته شدند.")
```

ب) خواندن داده‌ها از فایل CSV

python

```
import csv
```

خواندن داده‌ها از فایل CSV

```
:with open('data.csv', mode='r', encoding='utf-8') as file
```

```
reader = csv.reader(file)
```

```
:for row in reader
```

```
print(row)
```

3. توضیحات برنامه

نوشتن به فایل CSV:

با استفاده از `open` فایل `data.csv` را در حالت نوشتن ('w') باز می‌کنیم.

از `csv.writer` برای ایجاد یک نویسنده CSV استفاده می‌کنیم.

با استفاده از `writerows` داده‌ها را به فایل می‌نویسیم.

خواندن از فایل CSV:

دوباره با استفاده از `open` فایل را در حالت خواندن ('r') باز می‌کنیم.

از `csv.reader` برای ایجاد یک خواننده CSV استفاده می‌کنیم.

با استفاده از یک حلقه `for` هر ردیف را خوانده و چاپ می‌کنیم.

22) برنامه ای برای خواندن و نوشتن یک فایل Excel ساده بنویسید؟ برای خواندن و نوشتن یک فایل Excel ساده در زبان برنامه‌نویسی Python، می‌توانید از کتابخانه `pandas` و `openpyxl` استفاده کنید. این کتابخانه‌ها ابزارهای قدرتمندی برای کار با داده‌ها و فایل‌های Excel هستند.

bash

pip install pandas openpyxl

خواندن یک فایل Excel

برای خواندن یک فایل Excel، می‌توانید از کد زیر استفاده کنید:

python

import pandas as pd

خواندن فایل Excel

مسیر فایل Excel 'file_path = 'example.xlsx

df = pd.read_excel(file_path)

نمایش داده‌ها

print(df)

نوشتن به یک فایل Excel

برای نوشتن داده‌ها به یک فایل Excel، می‌توانید از کد زیر استفاده کنید:

python

import pandas as pd

ایجاد یک DataFrame جدید

} = data

'نام': ['علی', 'زهرا', 'مهدی'],

'سن': [22, 30, 25],

'شغل': ['برنامه‌نویس', 'طراح', 'مدیر']

{

df = pd.DataFrame(data)

نوشتن DataFrame به یک فایل Excel

'output_file_path' = 'output.xlsx' # مسیر فایل خروجی

df.to_excel(output_file_path, index=False)

print(f'داده‌ها با موفقیت در {output_file_path} ذخیره شدند.')

توضیحات کد

خواندن فایل: با استفاده از pd.read_excel()، فایل Excel خوانده می‌شود و داده‌ها به یک DataFrame تبدیل می‌شوند.

نوشتن فایل: با استفاده از df.to_excel()، داده‌ها به یک فایل Excel جدید نوشته می‌شوند. پارامتر index=False برای جلوگیری از نوشتن ایندکس‌ها در فایل خروجی استفاده می‌شود.

نکات

مطمئن شوید که مسیر فایل‌ها را به درستی تنظیم کرده‌اید.

فرمت فایل Excel باید xlsx باشد.

23) مدل MVC را در قالب یک برنامه پیاده سازی کنید؟ مدل MVC (Model-View-Controller) یک الگوی طراحی نرم‌افزاری است که به جداسازی نگرانی‌ها در برنامه‌های کاربردی کمک می‌کند. این الگو به سه بخش اصلی تقسیم می‌شود:

مدل (Model): این بخش مسئول مدیریت داده‌ها و منطق تجاری برنامه است. مدل شامل کلاس‌ها و توابعی است که داده‌ها را مدیریت می‌کنند و به‌روزرسانی‌های لازم را انجام می‌دهند.

نما (View): این بخش مسئول نمایش داده‌ها به کاربر است. نما شامل رابط کاربری و نحوه نمایش اطلاعات است.

کنترلر (Controller): این بخش میان مدل و نما ارتباط برقرار می‌کند. کنترلر ورودی‌های کاربر را دریافت کرده و بر اساس آن‌ها مدل و نما را به‌روزرسانی می‌کند.

پیاده‌سازی MVC در یک برنامه ساده با استفاده از Python و Flask

در این مثال، یک برنامه وب ساده با استفاده از فریم‌ورک Flask پیاده‌سازی می‌کنیم که یک لیست از کارها (To-Do List) را مدیریت می‌کند.

1. نصب Flask

ابتدا، مطمئن شوید که Flask نصب شده است. می‌توانید با استفاده از pip آن را نصب کنید:

bash pip install Flask

2. ساختار پروژه

ساختار پروژه به صورت زیر خواهد بود:

vimmvc_example/ | ├── app.py ├── model.py ├── view.py └── controller.py

3. پیاده‌سازی مدل (model.py)

```
python# model.py class Task: def init(self, title): self.title = title self.completed = False class TaskModel:
def init(self): self.tasks = [] def add_task(self, title): task = Task(title) self.tasks.append(task) def
get_tasks(self): return self.tasks def complete_task(self, index): if 0 <= index < len(self.tasks):
self.tasks[index].completed = True
```

4. پیاده‌سازی نما (view.py)

```
python# view.py from flask import render_template def render_task_list(tasks): return
render_template('task_list.html', tasks=tasks)
```

5. پیاده‌سازی کنترلر (controller.py)

```
python# controller.py from flask import Flask, request, redirect, url_for from model import TaskModel
from view import render_task_list app = Flask(name) task_model = TaskModel() @app.route('/') def
index(): tasks = task_model.get_tasks() return render_task_list(tasks) @app.route('/add',
methods=['POST']) def add_task(): title = request.form.get('title') task_model.add_task(title) return
redirect(url_for('index')) @app.route('/complete/<int:index>') def complete_task(index):
task_model.complete_task(index) return redirect(url_for('index'))
```

6. پیاده‌سازی فایل اصلی (app.py)

```
python# app.py from controller import app if name == 'main': app.run(debug=True)
```

7. ایجاد فایل HTML (task_list.html)

در پوشه‌ای به نام templates، فایل task_list.html را ایجاد کنید:

```
<html!DOCTYPE html> <html lang="fa"> <head> <meta charset="UTF-8"> <title
title> /> </head> <body> <h1
```

```
<h1> <form action="/add" method="post"> <input type="text" name="title" placeholder="کارها
کار <button type="submit"> </form> <ul> {% for task in tasks %} <li> {{ task.title }} - {% if task.completed %}
{% endif %} </li> {% endfor %} </ul> </body> </html>
```

24 معماری Clean Architecture را در قالب یک برنامه پیاده سازی کنید ؟ معماری Clean Architecture یکی از الگوهای طراحی نرم‌افزار است که به تفکیک مسئولیت‌ها و کاهش وابستگی‌ها در برنامه‌ها کمک می‌کند. این معماری معمولاً به چهار لایه اصلی تقسیم می‌شود:

لایه Entities: شامل مدل‌های کسب‌وکار و قوانین تجاری است.

لایه Use Cases: شامل منطق کسب‌وکار و موارد استفاده است.

لایه Interface Adapters: شامل مبدل‌ها و کنترلر‌ها برای تبدیل داده‌ها به فرمت مناسب برای لایه‌های دیگر است.

لایه Frameworks & Drivers: شامل جزئیات پیاده‌سازی مانند پایگاه‌داده، UI و سایر فریم‌ورک‌ها است.

پیاده‌سازی یک برنامه ساده با Clean Architecture

برای مثال، بیایید یک برنامه ساده مدیریت وظایف (To-Do List) را پیاده‌سازی کنیم.

1. لایه Entities

```
python# entities/task.py class Task: def init(self, id: int, title: str, completed: bool = False): self.id = id
self.title = title self.completed = completed def mark_completed(self): self.completed = True
```

2. لایه Use Cases

```
python# use_cases/task_use_case.py from entities.task import Task class TaskUseCase: def init(self,
task_repository): self.task_repository = task_repository def create_task(self, title: str): task_id =
len(self.task_repository.get_all()) + 1 # Simple ID generation task = Task(id=task_id, title=title)
(self.task_repository.save(task) def get_all_tasks(self): return self.task_repository.get_all
```

3. لایه Interface Adapters

```
python# adapters/task_repository.py from entities.task import Task class InMemoryTaskRepository: def
init(self): self.tasks = [] def save(self, task: Task): self.tasks.append(task) def get_all(self): return
self.tasks
```

4. لایه Frameworks & Drivers

```
python# main.py from use_cases.task_use_case import TaskUseCase from adapters.task_repository
import InMemoryTaskRepository def main(): task_repository = InMemoryTaskRepository()
task_use_case = TaskUseCase(task_repository) # Create tasks task_use_case.create_task("Buy
groceries") task_use_case.create_task("Read a book") # Get all tasks tasks =
task_use_case.get_all_tasks() for task in tasks: print(f"Task ID: {task.id}, Title: {task.title}, Completed:
({task.completed})") if name == "main": main
```

توضیحات

Entities: در اینجا ما یک کلاس Task داریم که نمایانگر یک وظیفه است و شامل ویژگی‌های آن و متدهایی برای تغییر وضعیت آن است.

Use Cases: TaskUseCase منطق کسب‌وکار را مدیریت می‌کند. این کلاس وظیفه ایجاد وظایف جدید و دریافت تمام وظایف را بر عهده دارد.

Interface Adapters: InMemoryTaskRepository یک پیاده‌سازی ساده از مخزن وظایف است که وظایف را در حافظه نگه می‌دارد.

Frameworks & Drivers: در main.py، ما از لایه‌های دیگر استفاده می‌کنیم تا برنامه را اجرا کنیم و وظایف را ایجاد و نمایش دهیم.

نتیجه‌گیری

این پیاده‌سازی ساده نشان‌دهنده اصول Clean Architecture است. با استفاده از این الگو، می‌توانیم به راحتی بخش‌های مختلف برنامه را تغییر دهیم یا گسترش دهیم بدون اینکه تأثیر زیادی بر روی سایر بخش‌ها داشته باشیم. به عنوان مثال، می‌توانیم InMemoryTaskRepository را با یک پایگاه‌داده واقعی جایگزین کنیم بدون اینکه نیازی به تغییر در لایه‌های دیگر داشته باشیم.

(25) اصول SOLID را در زبان Rust پیاده سازی نمایید ؟ اصول SOLID مجموعه‌ای از پنج اصل طراحی شی‌گرا هستند که به بهبود طراحی نرم‌افزار و افزایش قابلیت نگهداری و توسعه آن کمک می‌کنند. این اصول به شرح زیر هستند:

Single Responsibility Principle (SRP): هر کلاس باید تنها یک مسئولیت داشته باشد. به عبارت دیگر، یک کلاس نباید بیش از یک دلیل برای تغییر داشته باشد.

Open/Closed Principle (OCP): کلاس‌ها باید برای گسترش باز و برای تغییر بسته باشند. این به این معناست که می‌توانیم رفتار یک کلاس را بدون تغییر کد آن کلاس گسترش دهیم.

Liskov Substitution Principle (LSP): اشیاء از یک زیرکلاس باید بتوانند جایگزین اشیاء از کلاس والد خود شوند بدون اینکه رفتار برنامه تغییر کند.

Interface Segregation Principle (ISP): بهتر است که چندین رابط خاص وجود داشته باشد تا یک رابط عمومی بزرگ. این به این معناست که یک کلاس نباید به متدهایی که استفاده نمی‌کند وابسته باشد.

Dependency Inversion Principle (DIP): وابستگی‌ها باید به انتزاع‌ها (interface یا abstract class) وابسته باشند، نه به کلاس‌های خاص.

پیاده‌سازی در Rust: با استفاده از trait‌ها و پیاده‌سازی‌های مختلف می‌توانیم این اصل را رعایت کنیم.

```
rustfn print_area(shape: &dyn Shape) { println!("Area: {}", shape.area()); } let circle = Circle { radius: 5.0 }; let rectangle = Rectangle { width: 4.0, height: 3.0 }; print_area(&circle); print_area(&rectangle);
```

مشتری‌ها نباید به رابط‌هایی وابسته باشند که نیازی به آن‌ها ندارند.

پیاده‌سازی در Rust: با تعریف trait‌های کوچک و خاص می‌توانیم این اصل را رعایت کنیم.

```
rusttrait Printer { fn print(&self); } trait Scanner { fn scan(&self); } struct MultiFunctionPrinter; impl Printer for MultiFunctionPrinter { fn print(&self) { println!("Printing..."); } } impl Scanner for MultiFunctionPrinter { fn scan(&self) { println!("Scanning..."); } }
```

ماژول‌های سطح بالا نباید به ماژول‌های سطح پایین وابسته باشند. هر دو باید به abstraction وابسته باشند.

پیاده‌سازی در Rust: می‌توانیم از trait‌ها برای تعریف وابستگی‌ها استفاده کنیم.

```
rusttrait Database { fn connect(&self); } struct MySQLDatabase; impl Database for MySQLDatabase { fn connect(&self) { println!("Connected to MySQL Database"); } } struct App<T: Database> { db: T, } impl<T: Database> App { let app = App { db: MySQLDatabase }; app.run(); } fn run(&self) { self.db.connect }
```